

DOPORUČENÉ AKTIVITY – NEŽ ZAČNEME

Ještě než začneme pracovat s knižní sadou úrovnového čtení, můžeme s dětmi ve třídě udělat několik aktivit, díky kterým pro ně bude snazší s knížkami pracovat. Připravujeme děti na zvládnutí aspektů čtení, na nichž pozorujeme pokrok čtenářů a které hodnotíme při určení vhodné úrovně (viz Tabulka hodnocení).

Učí je vyjádřit se nahlas, vyprávět obsah nebo pozorně poslouchat sdělení druhých.

Při aktivitách i pozdějším čtení vytváříme bezpečné, nesoutěživé prostředí, podporujeme v dětech čtenářské sebevědomí. Ve zdánlivě obyčejných situacích máme obrovskou příležitost vychovat čtenáře.

1/ Otázka dne

Účelem aktivity je naučit děti poslouchat, co druzí říkají, a sdělení interpretovat. Pro děti je tato aktivita bezpečná, protože říkají, co řekl někdo jiný. Dají se vymýšlet různé variace, ale je dobré každou variantu opakovat po nějakou dobu stejně.

→ první krok: Odpověď čárkou u obrázku na tabuli/piktogramu

např.: Jak jste dnes přijeli do školy? (Nakreslíme kolo, auto, botu, autobus..., víc nevysvětlujeme.)

Děti udělají čárku pod obrázkem.

Pak společně vyhodnotíme tabulku, spočítáme, kolik dětí přišlo pěšky, kolik autem atd. Dětem zdůrazníme, že už v této chvíli se stávají čtenáři – získají informaci, zpracují ji a ještě se k ní vyjádří.

→ druhý krok: V kruhu

1/ Děti se ptají souseda a pak všem sdělí jeho/její odpověď. Učí se poslouchat a být partnery v konverzaci. Protože odpověď budou říkat nahlas, soustředí se na rozhovor se sousedem.

např.: Jezdíš radši autem nebo vlakem?

sdělení: Lenka jezdí radši autem.

nebo

Byl bys radši vlkem nebo orlem?

sdělení: Marek by byl radši orlem.

2/ Děti se ptají souseda, položí zadanou doplňující otázku, pak sdělují všem.

např.: Máš radši léto nebo zimu? Proč?

sdělení: Marek má radši zimu, protože ho baví lyžování.

nebo

Byla bys radši delfínem nebo tygrem? Proč?

sdělení: Lenka by radši byla delfínem, protože má ráda moře.

2/ Vyprávění

Vyzveme někoho, aby vyprávěl. Stačí jedna věta.

např.: Co jsi měla včera k večeři? Co jste dělali včera večer?

Postupně vyprávění rozšiřujeme, učitel pokládá doplňující otázky. Když už děti vědí, jak položit doplňující otázku, vyprávějíci je může sám vyzvat, ať se přihlásí a zeptají.

Vyprávění a jeho poslech je výborná rozcvička pro čtení, sledování příběhu a hledání i interpretaci informací.

3/ Všechno o knížkách

Tuto aktivitu opakujeme ze začátku několikrát, aby nikomu informace neutekly. Společně projdeme jednu z knížek.

- Podívejme se na obálku. O čem knížka asi bude? Je tu obrázek nebo fotografie? Zajímá mě, co je uvnitř? (Tady učíme děti predikci a motivaci k výběru.)
- Na obálce poukážeme na název knížky, jména autorů (ptáme se i dětí, případně upřesníme odpovědi).
- Uvnitř je tiráž. I tu společně přečteme a vysvětlíme si pojmy. Děti si slovo nemusí pamatovat, ale budou vědět, že existuje, a v knížce nebude nic neznámého.
- Přečteme si knížku, u toho řekneme, jak obracet stránky, jak číst zleva doprava, jak se pozorně podívat na ilustrace/fotky, jak klidně stránku pročíst několikrát. A jak si knížku po přečtení ještě jednou prohlédnout a říct si, co si o ní myslím.
- Zmíníme, co dělat, když přijde neznámé slovo (zastavím, zeptám se spolužáka, případně dalšího spolužáka nebo učitele). Zdůrazníme, že je v pořádku některá slova neznat nebo příliš komplikovaná slova nepřečíst. Důležité je umět si informace dohledat a požádat o podporu.

4/ Čteme spolu

- Ukážeme si, jak nejlépe číst ve dvojici nebo ve skupince. Knižka je uprostřed, děti se střídají ve čtení nebo se domluví, že oba přečtou celou knížku. Mohou sedět u stolu, na koberci, ležet, podle pravidel třídy. Vždycky se domluví, kde bude knížka, kdo bude obracet stránky a kdo číst.
- Společné čtení si předvedeme názorně, všichni si ho vyzkouší.

5/ Čteme sami

- I samostatné čtení si předvedeme názorně. Je velmi důležité, aby toto děti pochopily. Pak může hodina s úrovnovým čtením pěkně fungovat.
- Dostanu nebo si vezmu knížku.
- Najdu si místo, kde budu číst.
- Podívám se na obálku, rozmyslím si, o čem asi bude.
- Otevru a začnu číst, pozorně, všímám si textu i obrázků.
- Dočtu až do konce. Zdůrazníme, že nemusí knížku dokončit tu hodinu. Příště mohou pokračovat.
- Po dokončení si knížku znovu pozorně prohlédnu, připomenu si detaily.
- Pokud čte někdo stejnou, můžeme sdílet.
- Vezmu si pracovní list a vypracuji ho, při řešení úloh používám knížku.

6/ Pracovní listy

- Nejdříve společně projdeme typy úloh a zadání. Např. jak zaškrtnout, jak zakroužkovat, jak spojovat.
- Zdůrazníme, že pracovní listy nejsou na známky, že jsou pro děti, aby si lépe zapamatovaly informace z knížky atd., a pro paní učitelku, aby jim případně dala další knížku.
- Jeden vzorový si můžeme vyplnit společně (po přečtení knížky).

7/ To znám!

- Občas přečteme knížku společně a ptáme se dětí, jestli toto taky viděly, zažily, slyšely. Nenápadně je učíme spojovat přečtený obsah s osobní zkušeností.
- Když je dětí ve skupině méně, mohou se všichni hlásit a živě odpovídat. Když je skupina velká, můžeme využít „tichý“ ukazatel – čárky na papíře nebo sbírání malých předmětů za každé ano apod. – a pak si odpovědi společně vyhodnotit.